

BEKÖSZÖNTŐ

Közel 200 évre tekint vissza a különböző mezőgazdasági gyakorlatok tesztelésének, értékelésnek igénye, és újabban azok fenntarthatóságának elemzése. A legrégebbi, 1843-óta folyamatosan működő szántóföldi tartamkísérlet a 'Park Grass Experiment' Rothamstedben. 1876-ban alapították az Illinoisi Egyetemen az 'Urbana-Champaign' kísérletet, 1888-ban a Missouri Egyetemen a 'Sanborn Field', 1892-ben az Oklahoma Állami Egyetemen a 'Magruder Plots' és 1896-ban az 'Aurburn's Old Rotation' kísérleteket. Fiatalnak számít a Kaliforniai Egyetemen 1993-ban megkezdett tartamkísérlet, a Davis-i 'Long-Term Research on Agricultural Systems'. Magyarországon 1959-ben Martonvásáron állítottak be hosszútávú tartamkísérleteket. Ezt követően az egyetemeken és a kutatóintézetekben számos tartamkísérletet létesítettek, a trágyázási kísérletek országos hálózatként is működtek. Az 1970-es években a Debreceni Agrártudományi Egyetem a térségben több tartamkísérletet alapított, majd 1983-ban Európában is egyedülálló komplex növénytermesztési tartamkísérleteket indított, amely felölelte az öntözés × trágyázás × növényszám × talajművelés × vetésváltás kölcsönhatások vizsgálatát.

A növénytermesztéstan és a hozzá kapcsolódó társszociplinák (földműveléstan, talajtan, agrokémia, agrometeorológia, növényélettan, műszaki ismeretek) óriási változásokon mentek keresztül az elmúlt 40 év során. Ezek a változások egyrészt a kutatások kiterjedését, a tudományterületek szélesebb együttműködését érintették, másrészt a kutatási területek mélységét, elmélyültségét, részleteinek kidolgozását jelentették. Napjainkban a növénytermesztés multifunkcionális tudományterületté vált. Ahhoz, hogy a növénytermesztés kibővülő, kiszélesedő feladatait a tudományos kutatás megfelelő módon, új eredményekkel tudja támogatni megbízható kísérletek szükségesek. A tartamkísérletek pótolhatatlan adatokat szolgáltatnak mind a tudományos kutatás, mind az egyetemi oktatás, mind az innovációs folyamat eredményeként a gyakorlat számára - ezek maradandó, időálló értékek. A tartamkísérletek olyan felbecsülhetetlen nemzeti értéket képviselnek, amelyek mással nem helyettesíthetők, pótolhatatlanok. Különösen felértékelődött a

tartamkísérletek jelentősége az elmúlt évtizedekben. A tartamkísérletek továbbra is meghatározó fontosságúak a növénytermesztési technológiák további fejlesztésének tudományos megalapozásában. Ezek a tartamkísérletek olyan fontos célok tudományos megalapozását szolgálják, mint a klímaváltozáshoz történő alkalmazkodás, ennek elősegítése a növénytermesztésben, a környezetbarát, fenntartható növénytermesztési modellek kidolgozása, a termesztés hosszútávú biológiai, agronómiai és ökonómiai hatékonyságnak komplex vizsgálata.

A Debreceni Egyetem kutatásainak különleges drágaköveit jelentik azok a tartamkísérletek, amelyek 1983 óta folynak a Látóképi Kísérleti Telepen. Ezek a tartamkísérletek kiváló alapokat szolgáltatnak a precíziós technológiai fejlesztésekhez, valamint a környezetbarát, fenntartható növénytermesztési modellek kidolgozásához. Az elmúlt négy évtized alatt a kezdeti agronómiai vizsgálatok jelentősen kibővültek talajtani, meteorológiai, agrokémiai, növényfiziológiai, növényvédelmi és egyéb vizsgálatokkal, amelyek tudományos megbízhatósága és gyakorlati alkalmazhatósága a tartamkísérleteken alapulnak.

Kivételes, Európában is unikális érték a negyven évjáratot felölelő több tízmillió adat, amellyel a tartamkísérleteink során rendelkezünk a Debreceni Egyetemen.

A *Növénytermelés* c. folyóirat ünnepi számának kiadása azért is nagy öröm számunkra, mert a folyóirat szerkesztősége 15 éve működik a Debreceni Egyetemen.

Nagy János
főszerkesztő